

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

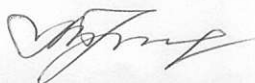
ВИСНОВКИ
експертної комісії Міністерства освіти і науки України про підсумки проведення акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» в Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та пункту 4 Положення «Про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження положення «Про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» (зі змінами та доповненнями, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. № 1124) з метою проведення акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» в Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від « 19 » лютого 2018 р. № 130 - л «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

- голова комісії:** **Блакита Анна Владиславівна** - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів Київського національного торгово-економічного університету
- член комісії:** **Балджи Марина Дмитрівна** - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, права та управління бізнесом Одеського національного економічного університету

розглянула подану Державним вищим навчальним закладом «Херсонський державний аграрний університет» акредитаційну справу та безпосередньо на місці з 21 по 23 лютого 2018 р. включно провела експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності цього вищого навчального закладу ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», проаналізувала зміст підготовки фахівців, формування

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

контингенту здобувачів вищої освіти, організаційне, навчально-методичне, кадрове, матеріально-технічне забезпечення навчально-виховного процесу.

При перевірці були розглянуті такі документи щодо освітньо-професійної програми, яка акредитується:

- акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу ДВНЗ «Херсонський державний університет». Ліцензія: Серія АЕ № 527473 від 14.11.2014р.

- Наказ МОН від 30.06.2016р. №1397 л., університетом здійснюється освітня діяльність за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» з ліцензійним обсягом 50 осіб;

- відомості щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» від 03.07.2017р. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/poslugi/licenzuvannya-ta-akreditacziya/test.html>;

- Статут Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 157 від 20.12.2016 року;

- копії установчих та реєстраційних документів;

- Концепція розвитку Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет»;

- освітньо-професійна програма «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» (цикли загальної та професійної підготовки, варіативна частина), затверджені Вченою радою Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» протоколом № 6 від 31 березня 2016 року;

- затверджений в установленому порядку навчальний план підготовки здобувачів другого магістерського рівня з даної освітньо-професійної програми;

- навчально-методичні комплекси дисциплін підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»;

- комплексні контрольні роботи з дисциплін освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»;

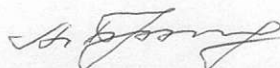
- відомості про кадрове, навчально-методичне і матеріально-технічне забезпечення навчальної діяльності та соціальну інфраструктуру університету;

- порівняльні таблиці відповідності досягнутого рівня освітньої діяльності ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації, а також інші документи.

За результатами перевірки наявних документів, навчально-методичного та кадрового забезпечення, стану матеріальної бази та

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

соціальної інфраструктури Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» комісія встановила:

Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» акредитований за IV рівнем акредитації; університет здійснює підготовку фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» з загальним ліцензійним обсягом 50 осіб. Згідно наказу Міністерства освіти і науки України №1397л від 30.06.2016 р. ліцензійний обсяг з надання освітніх послуг Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» зі спеціальності 051 «Економіка» розширено з 40 до 50 осіб. Ліцензований обсяг у 2016 р. був розподілений: 20 осіб на денну та 30 осіб на заочну форму навчання.

1. Засновницькі документи

Експертна комісія перевірила оригінали засновницьких документів і констатувала наявність в Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» таких засновницьких документів:

- акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу ДВНЗ «Херсонський державний університет». Ліцензія: Серія АЕ № 527473 від 14.11.2014р.

- Наказ МОН від 30.06.2016р. №1397 л., університетом здійснюється освітня діяльність за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» з ліцензійним обсягом 50 осіб;

- відомості щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» від 03.07.2017р. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/poslugi/licenzuvannya-ta-akreditacziya/test.html>;

- наказ Міністерства агропромислового комплексу України про створення Херсонського державного аграрного університету № 186 від 26.06.1998 р.

- Статут Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 157 від 20.12.2016 року;

- відомості з єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» № 031-07/350 від 12.05.2017;

- витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» № 22850303 від 11.05.2017р.;

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

- сертифікат про акредитацію Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» з галузі знань (спеціальності) 05 Соціальні та поведінкові науки 051 «Економіка» НД № 2290637 (наказ МОН України від 19.12.2016 № 1565). Термін дії сертифіката до 1 липня 2026 р.

Висновок: на підставі перевірки наявності та достовірності документів, які забезпечують правові основи освітньої діяльності, експертна комісія зазначає, що копії документів в акредитаційній справі відповідають оригіналам, законодавчим та нормативним вимогам та умовам.

2. Загальна характеристика

Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» і освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»

Експертиза щодо акредитації освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» здійснювалася на підставі заяви ректора Кирилова Ю.Є.

Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» є одним з найстаріших навчальних закладів аграрного профілю в Україні. 1 вересня 1874 р. за рішенням Херсонського губернського земського зібрання (сесії 1872 р.) згідно наказу імператора Олександра II було відкрито Херсонське земське сільськогосподарське училище I ступеня з 3-річним, потім 4-річним строком навчання. У 1920 р. за наказом Миколаївського губнаросвіти було створено сільськогосподарський технікум зі статусом ВУЗу, який рішенням Ради наркомів УРСР у 1928 р. було реорганізовано в Херсонський сільськогосподарський інститут ім. О.Д. Цюрупи.

У 1998 р. постановою кабінету Міністрів України від 2 червня № 767 на базі Херсонського державного сільськогосподарського інституту створено Херсонський державний аграрний університет.

Повна назва університету – Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет». Скорочена назва університету – ДВНЗ «ХДАУ» прийнята з 2005 року розпорядженням Міністерства АПК України від 28.03.2005 р. № 17 «Про затвердження статуту».

Юридична адреса: 73006, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23, ДВНЗ «ХДАУ».

E-mail: pkksau@gmail.com

Сайт: www.ksau.kherson.ua E-mail office@ksau.kherson.ua

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Загальна площа території навчального закладу сягає 139976 м², (у т.ч. акваторія 6990 м²), де в літньо-весняний період проводяться науково-практичні конференції, наукові з'їзди та школи, навчальні практики, а також спортивні змагання з плавання та ігрові види спорту. Загальна навчальна площа становить 53961,8 м². На 1 здобувача вищої освіти денної форми навчання припадає 32,7 м² навчальних приміщень. У складі університету є землі сільськогосподарського призначення – 794,6225 га, які є базою для виконання наукових досліджень. ДВНЗ «ХДАУ» має 5 навчальних корпусів та 5 гуртожитків.

Форма власності – державна.

З 2017 р. університет очолює доктор економічних наук, доцент Юрій Євгенович Кирилов, згідно з наказом Міністерства освіти і науки України №176-к від 28.04.2017 року. Освіта вища – у 2001 році закінчив університет за спеціальністю «Менеджмент організацій» (Диплом ХЕ № 17338177 від 02 листопада 2001 року), має науковий ступінь доктора економічних наук (Диплом ДД № 004705 від 15 грудня 2015 року), вчене звання доцента за кафедрою менеджменту організацій (Атестат доцента 12 ДЦ № 018983 від 18 квітня 2008 року).

Освітню діяльність університет проводить відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», концепції кадрового забезпечення агропромислового комплексу України, концепції національного виховання, Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI ст.), інших нормативно-правових документів у галузі освіти та власного Статуту.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» у своїй діяльності керується нормативними документами:

– Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» затвердженого Вченою радою університету 27 травня 2015 р. (протокол № 6);

– Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» затверджений Вченою радою університету від 07 липня 2015 року (протокол №7);

– Положенням про практичну підготовку студентів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» затвердженого Вченою радою університету від 27 травня 2015р. (протокол № 6).

– Положенням про проведення атестації студентів та семестрового контролю затвердженого Вченою радою університету від 30 червня 2016 року (протокол № 9);

- іншими наказами та розпорядженнями Міністерства освіти і науки України та іншими нормативно-правовими документами, з урахуванням регіональних особливостей.

Завдяки реалізації структурованої організаційно-підготовчої роботи університет є провідним вищим навчальним закладом у Південному регіоні України з підготовки кадрів вищої кваліфікації для економіки аграрного

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

сектору, гідромеліорації, водного і рибного господарства, промислового і цивільного будівництва, природоохоронної діяльності, лісового та садово-паркового господарства.

Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» в останні роки займає чільне місце в першій сотні ВНЗ України. У загальному рейтингу МОН України за 2017 р. Херсонський ДАУ посів 105 місце, а серед аграрних вищих закладів освіти – 12 місце.

В університеті здійснюється підготовка фахівців за 18 спеціальностями та напрямками підготовки: першого (бакалаврського): - 18 на денній (очній) та 18 на заочній формах навчання та 14 спеціальностями другого (магістерського) рівнів вищої освіти: - 14 – на денній (очній) та заочній формах навчання. Плідно працює довузівська підготовка, перепідготовка незайнятого населення, підвищення кваліфікації та отримання другої вищої освіти. Ефективно працює підготовка третього (наукового) рівня вищої освіти з 4 спеціальностей. При університеті діє спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій: Д 67.830.01 – із захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальності 06.01.02 – сільськогосподарські меліорації (голова спеціалізованої ради – академік НААНУ В.О. Ушкаренко). Здійснюється робота з упровадження дистанційної освіти, як однієї із перспективних форм навчання.

Зазначену навчальну, наукову та виховну роботу здійснюють науково-педагогічні працівники університету, зокрема: 1 академік та 3 член-кореспонденти, 26 докторів наук, професорів; 134 кандидати наук, доценти; 13 заслужених діячів науки і техніки України, заслужених працівників освіти, вищої школи, сільського господарства України, заслужених винахідників України.

В структурі університету функціонує п'ять факультетів, Інститут підвищення кваліфікації та перепідготовки, навчально-методичний центр довузівської підготовки та міжнародної освіти. До складу університету входять Скадовський технікум, три навчально-наукові інститути, 20 провідних наукових шкіл, сучасна навчально-лабораторна база, три музеї, дослідне поле, полігон механізації і охорони праці, колекційний розсадник, відокремлений структурний підрозділ «База відпочинку «Колос»» на березі Чорного моря, водна станція на р. Дніпро.

На базі передових підприємств сільськогосподарського профілю, науково-дослідних інститутів, організацій і установ створено 25 філій кафедр, які об'єднані в Регіональний навчально-науково-виробничий комплекс (РННВК) «Херсонський державний аграрний університет».

Загальні показники університету (кількість факультетів, ліцензованих спеціальностей, кількість здобувачів вищої освіти, кафедр та ін.) станом на 01.10.2017 р. приведено у таблиці 1.

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Таблиця 1

**Загальна характеристика
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
(на 01.10.2017)**

№ з/п	Показники діяльності	Кількісні параметри	
		Денна (очна) форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Ліцензований обсяг вищого навчального закладу (осіб)	2195	
	у т.ч. за освітньо-кваліфікаційними рівнями:		
	- молодший спеціаліст (осіб)	125	30
	- бакалавр (осіб)	725	670
	- спеціаліст (осіб)	-	-
	- магістр (осіб)	360	285
2.	Кількість, курсантів, слухачів разом:		
	у т.ч. за формами навчання:		
	- денна (очна) (осіб)	1652	-
	- вечірня (осіб)	-	-
	- заочна, дистанційна (осіб)	-	1072
3.	Кількість навчальних груп (одиниць)	102	92
4.	Кількість напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців (одиниць)	18	18
	у т.ч. за освітньо-кваліфікаційними рівнями:		
	- молодший спеціаліст (одиниць)	1	1
	- бакалавр (одиниць)	18	18
	- спеціаліст (одиниць)	-	-
	- магістр (одиниць)	14	14
5.	Кількість кафедр (предметних (циклових) комісій), (одиниць)	26	
	з них випускових (одиниць):	14	
6.	Кількість факультетів (відділень) (одиниць)	6	
7.	Загальні навчальні площі будівель (кв. м)	53961,8	
	з них:		
	- власні (кв. м)	53961,8	
	- орендовані (кв. м)	-	
8.	Навчальні площі, які здаються вищим навчальним закладом в оренду (кв. м)	-	
9.	Інше	-	

Експерти:

Г.В. Блакита

Завідувач кафедри:
«З результатами ознайомлений»

М.Д. Балджи

Н.С. Танклевська

Ректор

Ю.Є. Кирилов

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Професорсько-викладацький склад факультету відповідає вимогам, постійно здійснює наукову роботу та самоудосконалюється, на базі власних наукових досліджень та досягнень кращих світових науковців галузі управління, розробляє магістерські програми. У складі факультету діє 6 кафедр: менеджменту, організацій, економіки та фінансів, публічного управління та адміністрування, обліку і оподаткування, економічної теорії та статистики, прикладної математики та економічної кібернетики. Викладачами кафедр за останні 5 років видано понад 300 наукових робіт, які опубліковано у міжнародних, всеукраїнських наукових виданнях, в університетському збірнику наукових праць «Таврійський науковий вісник», в монографіях.

Згідно наказу МОН України від 30.06.2016р. №1397л університетом здійснюється освітня діяльність за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». На час проведення самоаналізу ліцензійний обсяг прийому за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» складає 50 осіб (20 - для денної форми навчання та 30 – для заочної форми навчання). На двох курсах навчається 29 здобувачів вищої освіти денної форми навчання та 21 заочної форми навчання.

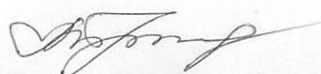
Випусковою кафедрою з освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» є кафедра економіки та фінансів. На даний час кафедрю очолює доктор економічних наук, професор, член Правління Херсонської філії спілки економістів України, член Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників, є головою журі обласного туру Малої академії наук України Танклевська Наталія Станіславівна. Під керівництвом професора Танклевської Н.С. було захищено 7 кандидатських і 1 докторська дисертації.

Організація і проведення навчання зі спеціальності, що акредитується, регламентується графіком навчального процесу та розкладом занять. Аудиторне тижневе навантаження здобувачів вищої освіти становить 18 годин на тиждень. Заняття проводяться в одну зміну. Методичне забезпечення видається виключно державною мовою.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає вивчення окремих тем, виконання індивідуальних завдань, підготовки есе, кейсів, курсових та комплексних кваліфікаційних робіт магістрів, що загалом становить більше третини обсягу матеріалу навчальних програм.

Деканат і кафедри здійснюють контроль за поточною успішністю здобувачів вищої освіти. Також щотижня здійснюється облік пропусків навчальних занять. Стан поточної успішності розглядається на засіданнях вченої ради факультету.

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Підсумковий контроль з дисциплін проводиться у формі заліків, іспитів, оцінювання курсових проектів (робіт), захисту звітів з виробничих та переддипломної практик.

Навчальний план підготовки магістрів, затверджений у встановленому порядку (2016 р.), розроблений на основі освітньо-професійної програми підготовки «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» і включає 21 дисципліну. Навчальний план, робочий навчальний план та робочі навчальні програми дисциплін відповідають вимогам типових і адаптовані з урахуванням динамізму реформування економіки та особистих наукових здобутків науково-педагогічних працівників факультету.

Висновок: підготовка магістрів у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» відповідає типу і статусу вищого навчального закладу.

3. Формування контингенту здобувачів вищої освіти

Експертна комісія відмічає, що в Концепції розвитку ДВНЗ «ХДАУ» передбачено формування якісного складу контингенту здобувачів вищої освіти. Вченою Радою затверджено довгострокову програму поліпшення якісного складу абітурієнтів, підвищення їх культурного загальноосвітнього рівня і психологічної підготовки.

Формування контингенту ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» здійснюється відповідно до державного замовлення та регіональних потреб. Для вивчення потреб в управлінських кадрах підтримуються тісні зв'язки з Херсонським обласним та районними департаментами агропромислового розвитку. Під час зарахування до університету перевага надається випускникам сільських загальноосвітніх шкіл I-III ступенів свого регіону. Значний вплив на якісний склад здобувачів вищої освіти відіграє підготовка за скороченим навчальним планом випускників навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

В університеті постійно приділяється увага профорієнтаційній роботі, що є частиною чіткої системи профорієнтаційної роботи і набору здобувачів вищої освіти, яка склалася в цілому на економічному факультеті.

Постійна увага приділяється профорієнтаційній роботі серед сільської молоді. За підтримки Обласного управління освіти і науки проводилися Дні Херсонського державного аграрного університету в районах Херсонської області. З учнями сільських шкіл району зустрічалися декани факультетів, проректори, викладачі кафедр, кращі студенти-відмінники та спортсмени університету. Двічі на рік в університеті проводяться Дні відкритих дверей,

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

де майбутні абітурієнти можуть детально ознайомитися з факультетами, кафедрами, лабораторіями, спортивною базою університету.

З метою формування професійно орієнтованого контингенту студентів в університеті функціонує центр довузівської підготовки (ЦДП), на якому працює денне відділення (8 місяців підготовки) та очно-заочні курси підготовки за спеціальностями університету.

Формування контингенту студентів ДВНЗ «ХДАУ» здійснюється відповідно до державного замовлення та регіональних потреб. Під час зарахування до університету перевага надається сільській молоді.

З метою поширення інформації щодо змісту підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» підготовлений відповідний рекламний буклет, у інформаційній мережі Internet розміщено сайт університету зі сторінкою економічного факультету та кафедри економіки та фінансів на якій постійно оновлюється інформація про цей напрям підготовки та спеціальність.

Крім цього використовуються інші, в основному, традиційні форми профорієнтаційної роботи: проведення днів відкритих дверей, реклама на телебаченні, радіо та в газетах, бесіди з абітурієнтами в районних школах, на виробничих ділянках, друк та розповсюдження рекламних листів, участь у міських виставках освітньої діяльності, заходах художньої самодіяльності, бесіди з керівниками та фахівцями відділів кадрів аграрних та інших підприємств.

Результати роботи економічного факультету і довузівської підготовки по формуванню контингенту студентів та його динаміка протягом 2016-2017 рр. за спеціальністю «Економіка» другого (магістерського) рівня за звітний період відображено у таблиці 2. В середньому за період, що аналізується, конкурс на місця державного замовлення складає від 0,65 до 1,8 абітурієнти на 1 місце; конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення становить від 2,6-7,2 що свідчить про попит на означену спеціальність.

У ході перевірки експертною комісією перевищення ліцензійного обсягу під час зарахування не встановлено. Обсяг держзамовлення виконується. Наразі ліцензований обсяг прийому (очна та заочна форми навчання) за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» складає 50 осіб. За аналізований період на денну форму навчання було зараховано 29 осіб, у т.ч. за держзамовленням 5 осіб (табл. 2).

Виявлено, що здобувачі вищої освіти, мають верхній віковий рівень характерний для випускників коледжів та технікумів, професійно-технічних училищ м. Херсона та інших міст і сіл Херсонської області.

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Таблиця 2

**Показники формування контингенту здобувачів вищої освіти
за спеціальністю 051 «Економіка» другого (магістерського) рівня**

№ п/п	Показник	Роки	
		2016	2017
1	2	3	4
1.	Ліцензований обсяг підготовки (очна форма)*	50 20	50 20
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)	18	32
	• денна форма	11	18
	в т.ч. за держзамовленням:	5	5
	• заочна форма	7	14
	в т.ч. за держзамовленням	5	-
	• нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою	-	-
	• таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію	-	-
	• зарахованих на пільгових умовах, з якими укладені договори на підготовку	-	-
3.	Подано заяв на одне місце за формами навчання		
	• денна	0,65	1,8
	• інші форми навчання	0,57	1,7
4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення		
	• очна форма	2,6	7,2
	• інші форми навчання	3,4	-
5.	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на		
	• денну форму	-	-
	• інші форми (вказати, за якою формою)	-	-

* Згідно рішення Вченої ради ДВНЗ «ХДАУ» протокол №9 від 30.06.2016,
протокол №12 від 23.06.2017

Експерти:

Г.В. Блакита

М.Д. Балджи

Завідувач кафедри:

Н.С. Танклевська

«З результатами ознайомлення»

Ректор

Ю.Є. Кирилов

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Загалом, формування контингенту здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» здійснюється згідно з умовами прийому до університету, які відповідають «Правилам прийому до вищих навчальних закладів України». Вся необхідна документація є в наявності. Договори про співпрацю з підприємствами, фізичними і юридичними особами укладені відповідно до законодавства, серед підприємств-партнерів відомі у регіоні: агрофірма радгосп «Білозерський», ФГ «Курінь», ДПДГ «Асканійське», ТОВ «Торговий дом Долинское» відповідають вимогам і знаходяться в особових справах здобувачів вищої освіти.

Разом з тим, в діяльності факультету по формуванню контингенту студентів за спеціальністю «Економіка» є низка недоліків та невикористаних можливостей:

- профорієнтаційною діяльністю недостатньо охоплені низка віддалених районів Херсонщини, прилеглих районів Миколаївської, Запорізької та Дніпропетровської областей;
- доцільно посилити роботу по забезпеченню цільового набору абітурієнтів на договірних умовах з підприємствами та установами регіону, об'єднаними територіальними громадами.

Висновок: стан роботи щодо формування контингенту здобувачів вищої освіти у навчальному закладі та з освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» здійснюється без порушень чинного законодавства, відповідає потребам регіону, Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації.

4. Кадрове забезпечення освітньої діяльності освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»

Експертна комісія, використовуючи первинні документи відділу кадрів Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет», перевірила достовірність наведеної в акредитаційній справі інформації про якісний склад науково-педагогічних працівників кафедр університету, які забезпечують освітній процес підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Навчальний процес за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» станом на 2017-2018 навчальний рік забезпечують кваліфіковані фахівці 4 кафедр ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» (економіки та фінансів, механізації та БЖД, публічного управління та адміністрування, менеджменту організацій). Основний контингент викладачів – 100% – це штатні співробітники університету. Загалом освітній процес забезпечують 10 науково-педагогічних працівників, у тому числі 5 докторів наук, професори (50%), 5 кандидатів наук, доцентів (50,0%).

При цьому докторами наук за основним місцем роботи викладається 41,9% лекційних годин з навчальних дисциплін, а 58,1% лекційних годин з навчальних дисциплін фахової підготовки викладається науково-педагогічними працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи.

Науково-педагогічні працівники університету володіють спеціалізованими знаннями для забезпечення успішного засвоєння матеріалу дисциплін запланованих для вивчення здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка», за циклом загальних та професійних компетентностей.

Середній вік науково-педагогічних працівників складає – 41,5 років, в тому числі: докторів наук, професорів – 39,8 років; кандидатів наук, доцентів – 43,2 роки.

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників відбувається за затвердженим планом по Університету не рідше, ніж один раз у п'ять років. Основними формами підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації є: навчання в аспірантурі та докторантурі (денна, заочна), а також підвищення кваліфікації і стажування на базі провідних вищих навчальних закладів, наукових і дослідних установ та підприємств, в методичних центрах, інститутах післядипломної освіти; стажування на виробничих підприємствах регіону; участь у конференціях та семінарах, стажування в іноземних закладах освіти. Кваліфікаційний рівень підвищується також шляхом: отримання другої вищої освіти за суміжними спеціальностями, захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора наук, отримання наукових звань. З метою підвищення свого професійного рівня викладачі також приймають участь у міжнародних тренінгах та семінарах.

Випусковою кафедрою, що відповідає за підготовку здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є кафедра економіки та фінансів. Кафедра забезпечує професійну підготовку, а також виконує координуючу роль з питань змісту навчання, розробки нормативних

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

документів освітньої програми, планування та методичного забезпечення освітнього процесу.

На даний час випускову кафедру економіки та фінансів очолює доктор економічних наук, професор Танклевська Наталія Станіславівна, яка у 1996 році здобула вищу освіту в Херсонському сільськогосподарському інституті ім. О.Д. Цюрупи за спеціальністю «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз господарської діяльності», кваліфікація економіст по бухгалтерському обліку (Диплом МВ/1 № 037070).

Танклевська Наталія Станіславівна у 2011 році захистила докторську дисертацію на тему «Фінансова політика сталого розвитку сільського господарства України: теорія, методологія, практика» за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит» (Диплом ДД № 009157 від 23.02.2011 р.). 29.03.12 року рішенням Атестаційної колегії їй присвоєне вчене звання професора кафедри фінансів (Атестат професора 12 ПР № 007783). Загальний стаж науково-роботи складає повних 21 рік.

Активно приймає педагогічної участь у підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Сфера наукових інтересів фінансова політика розвитку економіки України. Здійснює наукове керівництво дослідженнями здобувачів другого (магістерського) та третього (наукового) рівня вищої освіти. Член секції аграрної економіки Науково-технічної ради Міністерства аграрної політики та продовольства України. Має більш як 180 наукових публікацій в зарубіжних та вітчизняних наукових фахових виданнях, серед них:

1. Танклевська Н.С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств: [Монографія] / Н.С. Танклевська, А.С. Карнаушенко - Херсон: Айлант, 2015. – 184 с.

2. Танклевська Н.С. Сучасний стан структурних трансформацій агропродовольчого сектора економіки України / Н.С. Танклевська, Л.О. Потравка // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки: збірник наукових праць. Вип. 28. Ч. 28. Ч. 4. – Чернівці: БДФЕУ, 2015. – С. 42-45.

3. Tanklevska N.S. Trends in mobilizing financial resources agricultural enterprises /N.S. Tanklevska, M.M. Kalchenko// Economics and Management: Challenges and Perspectives: Collection of scientific articles. - «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education. Vienna. 2015.- P. 204-209.(включено до міжнародної науково-метричної бази РИНЦ).

4. Tanklevska N.S. Features of operation of financial support agricultural enterprises in Ukraine /N.S. Tanklevska, A.A.Syenko// Economics, Management and Law: Problems and Prospects: Collection of scientific articles. Vol.1. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2015.- P. 286-

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

289 (включено до міжнародної науково-метричної бази РІНЦ).

5. Танклевська Н. С. Основи управління грошовими потоками підприємств / Н. С. Танклевська // Бізнес Інформ. – 2017. – № 6. – С. 215-219. (включено до 20 міжнародних науково-метричних баз, зокрема: EBSCOhost, Index Copernicus, RePEc, РІНЦ, Socolar, Research Bible, Cite Factor, Open AIRE, J-Gate, WorldCat).

6. Танклевська Н.С. Основи формування внутрішньої фінансової політики підприємств / Н.С. Танклевська // Матеріали тез IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Перспективи функціонування фінансової інфраструктури в умовах децентралізації економіки» Миколаїв МНУ ім.В.О.Сухомлинського 21 квітня 2017 р. – С.125-129

7. Танклевська Н.С. Економічна ефективність залучення і використання фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами: [Монографія] / Н.С. Танклевська, М.М. Кальченко – Херсон: Айлант, 2017. – 224 с

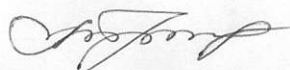
8. Танклевська Н. С. Управління усвідомленими адаптивними організаціями в умовах соціально-економічних трансформацій та фінансової турбулентності / Н.С. Танклевська, Ю.Є. Кирилов, О.І. Зайцева // Науковий вісник Полісся. Чернігів: ЧНТУ, 2017. - № 4 (12) – 0,6 д.а. (особистий внесок 0,2 д.а.) (включено до 10 міжнародних науково-метричних баз, зокрема: Web of Science, EBSCO, Index Copernicus, BASE, РІНЦ, Ulrichweb, Crossref).

Під керівництвом Н.С. Танклевської захищено 1 докторську та 7 кандидатських дисертацій; здійснюється керівництво 5 аспірантами.

Надана до МОН України інформація про якісний склад науково-педагогічного персоналу випускової кафедри відповідає дійсності. Загальна чисельність професорсько-викладацького складу кафедри економіки та фінансів складає 10 осіб, з них 1 доктор наук, 9 кандидатів наук. Частка викладачів, які мають науковий ступінь та вчені звання, становить 100,0%.

Якісний склад кафедри постійно поліпшується. Так, протягом останніх 5 років 2 викладачі кафедри захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Науково-педагогічні працівники здійснюють підвищення кваліфікації та стажування на базі провідних вищих навчальних закладів, наукових установ, зокрема, в Інституті післядипломної освіти та дорадництва ДВНЗ «ХДАУ», у Херсонському державному університеті, Херсонському національному технічному університеті, Національному науковому центрі «Інститут аграрної економіки» НААНУ, НУБіП України ННІ післядипломної освіти, зарубіжні стажування.

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Викладачами випускової кафедри економіки та фінансів проводиться науково-дослідна робота за темами: «Організаційно-економічний механізм управління процесом відтворення аграрного потенціалу Південного регіону України» – номер державної реєстрації №0113U001480 (2017-2021pp.), «Розробка напрямів розвитку економічних та фінансово-кредитних відносин й обліково-аналітичне забезпечення функціонування підприємницьких структур» – номер державної реєстрації №0112U003575 (2017-2021pp.).

Висновок: показники кадрового забезпечення з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу.

5. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу

Відповідно до чинної ліцензії МОНУ для надання освітніх послуг ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» має необхідну матеріально - технічну базу для підготовки висококваліфікованих фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». До складу матеріально-технічної бази входять навчальні приміщення в межах м. Херсона загальною площею 27152,1 м² з аудиторіями, кабінетами, сучасними лабораторіями, комп'ютерними класами, бібліотекою із загальною площею приміщень 1315,5 м², у тому числі читальні зали 208 м², що повністю задовольняють потреби навчального процесу з усіх спеціальностей і навчальних програм. Загальна площа комп'ютерних лабораторій складає 679,8 м². Аудиторії, кабінети, лабораторії обладнані необхідними меблями, сучасним устаткуванням, стендами навчально-методичного змісту, мультимедійними проекторами та іншим необхідним обладнанням. Усі будівлі та споруди знаходяться на балансі ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» і відповідають вимогам експлуатації. Університет додаткових площ не орендує.

Площа навчально-лабораторних приміщень, що закріплена за кафедрами, які забезпечують реалізацію освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», складає 3989,6 м². Умови праці науково-педагогічного персоналу і навчання студентів відповідають вимогам вищої школи.

Голова комісії

Г.В. Блакіта

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Аудиторії забезпечені відповідною кількістю парт, дошками та іншим необхідним обладнанням.

Для провадження навчального процесу за спеціальністю 051 «Економіка» використовується комп'ютерна техніка та програмне забезпечення. Кількість персональних комп'ютерів, які використовуються в навчальному процесі, відповідає вимогам до підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка». Побудова системи навчання в ДВНЗ «ХДАУ» за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» здійснюється шляхом вдосконалення наявного та створення нового навчально-методичного матеріально-технічного та інформаційного забезпечення навчання, запровадження у навчальний процес комп'ютерних технологій, забезпечення здобувачів вищої освіти новітніми навчально-методичними матеріалами, застосування інформаційних ресурсів мережі internet. Для ефективного поточного та підсумкового контролю знань студентів з багатьох дисциплін проводиться тестування з використанням електронної бази тестів.

Стан соціально-побутової сфери у ДВНЗ «ХДАУ» відповідає чинним вимогам МОНУ. В першому та другому навчальних корпусах є буфети, а на території університету – їдальня, загальною площею – 1934 м².

Медичне обслуговування студентів проводиться у міжвузівській поліклініці, а медичний пункт для надання невідкладної медичної допомоги розміщено у гуртожитку факультету. Щорічно проводиться диспансеризація студентів, флюорографія, відповідні щеплення, медичні огляди (терапевт, стоматолог та ін.).

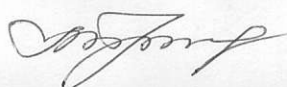
Студенти спеціальності 051 «Економіка» забезпечені місцями у гуртожитках (загальна площа 17346,8 м²). Кімнати розраховані на 2-4 місця, кожен поверх має кімнату з газовими плитами для приготування їжі, виділена кімната для відпочинку, студентська кімната і кімната для чергування. Студенти мають можливість користуватися університетськими бібліотекою, читальними залами із доступом до мережі Інтернет.

Для відпочинку та оздоровлення студентів університет має базу відпочинку «Колос» на узбережжі Чорного моря (с. Лазурне, Скадовського району, Херсонської області).

Для проведення спортивно-масової роботи в університеті є спортивний зал, площа якого становить 1347,7 м², а також зал важкої атлетики та зали для тренувань з інших видів спорту: волейболу, баскетболу, футболу, гирьового спорту, ритмічної гімнастики та ін. В університеті проводяться заняття з 14 видів спорту, на факультеті – спартакіада (баскетбол, настільний теніс, шахи тощо).

Загалом матеріально-технічна база ДВНЗ «ХДАУ» відповідає умовам

Голова комісії

Г.В. Блакіта

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

та критеріям ліцензування діяльності з підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». За випусковою кафедрою економіки та фінансів закріплені аудиторії № 402, № 412, кабінет завідувача кафедрою, лаборантська та викладацька.

Матеріально-технічна база кафедри економіки та фінансів достатня для забезпечення навчального процесу і науково-дослідних робіт, яка дозволяє проводити заняття відповідно до навчальних планів і програм.

Заняття, що вимагають комп'ютерного забезпечення згідно розкладу проводяться у відповідних аудиторіях та лабораторіях. Програмне забезпечення відповідає потребам, що закладені в методичних розробках відповідних дисциплін. Наявне комп'ютерне устаткування та програмне забезпечення дозволяють здобувачам вищої освіти в повній мірі засвоїти матеріал дисциплін, які з ними пов'язані. Комп'ютерні класи використовуються як для аудиторних занять, так і для самостійної роботи. Вони мають змогу користуватись ресурсами мережі internet, готувати доповіді, реферати, контрольні роботи, вільно обробляти накопичений матеріал при підготовці та написанні курсових робіт, а також комплексної кваліфікаційної роботи магістра.

Приміщення аудиторій, їх оснащення навчальним обладнанням, обчислювальною технікою відповідають вимогам МОНУ. Освітлювальне і вентиляційне обладнання навчальних приміщень, що використовуються економічним факультетом, відповідає санітарно-гігієнічним вимогам та вимогам нормативних документів. Розроблена і реалізується система контролю за дотриманням вимог техніки безпеки, охорони праці, виробничої санітарії і протипожежної безпеки, що підтверджується відповідними документами.

Велика актовна зала університету дає можливість здобувачам вищої освіти брати активну участь у художній самодіяльності, у загальноуніверситетських заходах. Є можливість відвідувати практичні заняття Центру культури та мистецтва тощо.

Висновок: стан матеріально-технічного забезпечення навчального процесу ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» відповідає умовам та критеріям ліцензування діяльності з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» як за структурою, так і за кількістю обладнання. Умови праці науково-педагогічного персоналу і навчання здобувачів вищої освіти відповідають вимогам вищої школи.

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

6. Навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка»

Базовим законодавчим документом, що регламентує організацію освітнього процесу підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» є Закон України «Про вищу освіту». Організація і контроль якості освітнього процесу регламентується в університеті положенням «Про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»», затвердженого Вченою радою університету 27 травня 2015 р. (протокол №6).

Для провадження освітньої діяльності університет має повний пакет нормативної документації за заявленою освітньою програмою. Робочою групою університету розроблено освітньо-професійну програму, затверджену на засіданні Вченої Ради ДВНЗ «ХДАУ» (протокол № 6 від 31.03.2016 р.), гарантом якої є д.е.н., професор Танклевська Н.С.

Необхідний рівень якості підготовки фахівців забезпечується дотриманням вимог державних стандартів освіти, послідовності та неперервності навчання, логічного поєднання теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Це знаходить своє відображення і у навчальному плані, нормативна і вибіркова частини якого за складом дисциплін, їх обсягом і формами контролю відповідають вимогам МОНУ.

Навчальний план магістрів включає 90 кредитів (термін підготовки 1 рік 6 місяців). Він складається з двох циклів навчальних дисциплін: загальної підготовки та професійної підготовки. Дисципліни циклу загальної підготовки забезпечують фундаментальні теоретичні знання, формують загальнонаукові, соціально-особистісні та інструментальні компетентності. Дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують теоретичну підготовку та здобуття практичних умінь і навичок за вибраною спеціальністю, формують загально-професійні та спеціалізовано-професійні компетентності відповідного рівня підготовки.

У навчальному плані передбачено розширений цикл вибіркового дисциплін, що створює можливість вибору здобувачами вищої освіти дисциплін. Вибір дисциплін здійснюється за переліками (для дисциплін загальної підготовки) та за варіативними блоками, що забезпечують здобувачеві вищої освіти можливість обрати певну професійну спеціалізацію в рамках освітньої програми. Для ґрунтовної практичної підготовки здобувачів вищої освіти в навчальному плані передбачено проходження здобувачами вищої освіти практик на підприємствах.

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий план, який затверджується вченою радою Університету.

Навчально-методичні матеріали, розроблені кафедрами для забезпечення навчального процесу здобувачами вищої освіти за акредитованою освітньо-професійною програмою повністю охоплюють дисципліни навчального плану. Вони були розроблені згідно з вказівками органів вищої освіти. Сформовано навчально-методичні комплекси з кожної дисципліни, які включають типову та робочу програми (при створенні яких використовується принцип наступності), електронний та паперовий варіанти лекцій, методичні вказівки для виконання практичних робіт, перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль і шкалу оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти, розроблену відповідно до кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, контролюючі тести (в тому числі в електронному варіанті), нормативну базу, перелік рекомендованих джерел інформації. Велика кількість навчально-методичних матеріалів видана типографським способом, але широко використовуються і електронні носії, що дозволяє динамічно змінювати матеріали у відповідності до поточного стану навчального процесу.

Викладачами кафедр, що задіяні в навчальному процесі, розроблено методичні рекомендації та завдання для проведення практичних, лабораторних робіт, самостійної роботи здобувачів вищої освіти, а також курсових і комплексних кваліфікаційних робіт. У фонді бібліотеки ДВНЗ «ХДАУ» та бібліотек кафедр є достатня кількість вказаних видів навчальної літератури для успішного вивчення дисциплін освітньо-професійної програми. Крім цього, розроблено і є в наявності методичні рекомендації для виконання контрольних робіт з дисциплін, які передбачені навчальним планом.

Забезпеченість навчального процесу підготовки здобувачів із заявленої освітньої-професійної програми робочими програмами дисциплін, планами практичних занять, методичними вказівками і тематикою контрольних, курсових робіт, самостійної роботи здобувачів вищої освіти, програмами виробничих та переддипломної практик складає 100 %. Наявне методичне забезпечення дозволяє також здійснювати ефективне проведення комплексних контрольних робіт та державної атестації здобувачів вищої освіти.

Робота випускової кафедри та окремих викладачів планується за такими напрямками: навчальна, наукова, науково-методична, організаційно-виховна тощо. Найбільшою за обсягом є навчальна робота. Частка пов'язаних з нею різних видів наукової та науково-методичної роботи в індивідуальних планах викладачів разом становить близько 1/2 всього

Голова комісії

Г.В. Блăкита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

робочого часу НПП. Випускова кафедра виконує роботу з удосконалення навчального процесу: вносить зміни до робочих програм дисциплін, індивідуальних планів здобувачів вищої освіти і змісту виробничих практик; тематики, змісту курсових і комплексних кваліфікаційних робіт з урахуванням вимог сучасного виробництва.

Крім курсового і дипломного проектування комп'ютерна техніка широко використовується у ході виконання студентами практичних робіт. Забезпечення пакетами прикладних комп'ютерних програм дисциплін є задовільним. У навчальному процесі використовується ліцензоване програмне забезпечення, а також програмне забезпечення дисциплін, розроблене викладачами факультету.

Практична підготовка фахівців є важливою частиною освітнього процесу здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з економіки. Виробничі та переддипломна практики забезпечують ознайомлення здобувачів вищої освіти із завданнями, які необхідно виконати під час проходження виробничих практик, можливими проблемами та шляхами їх вирішення. Керівництво практикою здійснюють досвідчені викладачі, які періодично контролюють виконання програми і надають практичну допомогу у вивченні і дослідженні окремих питань. Керівники практики контролюють підготовленість баз практики, інструктують здобувачів вищої освіти про систему звітності за практику; контролюють проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки; інформують про необхідність дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку, приймають у складі комісії звіт за результатами практики.

Виробничі практики, що передбачені навчальним планом, на 100 % забезпечені програмами окремих видів практик, що входять до відповідних навчально-методичних комплексів практик, які містять мету, переліки знань та вмінь, що набуваються, графіки проведення практик, переліки індивідуальних завдань, тематичні плани, структуру оформлення звітів, порядок захисту звітів тощо. Співробітниками випускової кафедри розроблено також наскрізну програму практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми.

Керівництво практикою здійснюють досвідчені викладачі, які періодично контролюють виконання програми і надають практичну допомогу у вивченні і дослідженні окремих питань. Керівники практики контролюють підготовку баз практики, інструктують здобувачів вищої освіти про систему звітності за практику; контролюють проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки; інформують про необхідність дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку, приймають у складі комісії звіт за результатами практики.

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» забезпечені базами практики на 100%, про що свідчать наявні договори з установами та підприємствами різного підпорядкування та напрямів діяльності, зокрема: СВК «Борозенське» Великоолександрівського району, АФ радгосп «Білозерський» Білозерського району, Філія «Чорнобаївське» ПАТ «Агрохолдинг «Авангард» Білозерського району, СТОВ «Калініносільське» Бериславського району, ФСГ «Курінь», м. Херсон, СТОВ «Таврія, Верхньорогачинського району, ТОВ «Сигма-Агро-Інвест», СТОВ «Мрія, Білозерського району, СПП «Степове» Нововоронцовського району, ДП «Дослідне господарство «Асканійське» Каховського району, ФГ «Фенікс» Високопільського району, Херсонської області, ПОСП «Свобода» Снігурівського району Миколаївської області.

Пропонований перелік підприємств, установ, організацій дозволяє здобувачам другого (магістерського) рівня обрати місце практики за широким спектром їх видів діяльності та організаційно-правових форм. На час практики кожен здобувач отримує індивідуальне практичне завдання. Завершується практика захистом звітів.

На даний час в університеті створено всі умови для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Це підтверджується наявністю методичного забезпечення, функціонуванням читальних залів у гуртожитках, можливістю отримання консультацій в позаурочний час, під час проведення додаткових занять.

Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» здійснюється після завершення і повного виконання навчального плану на основі складання комплексного іспиту зі спеціальності та захисту комплексної кваліфікаційної роботи.

Повнота виконання робочих навчальних планів, графіків освітнього процесу і робочих програм дисциплін контролюється на підставі звітів кафедр про виконання навчального навантаження і проведення виробничих і переддипломної практик, а також на підставі річного звіту кафедр з навчально-виховної роботи. Наявні графіки навчального процесу. Щотижневе аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти не перевищує 18 годин. Середньорічне навчальне навантаження на одного викладача випускової кафедри рівномірне і не перевищує 600 годин. Його розподіл за семестрами відрізняється незначно.

Сформована в університеті система планування і контролю навчально-виховного процесу включає перевірку повноти виконання навчальних планів і робочих програм, аналіз засвоєння матеріалу здобувачами другого

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

(магістерського) рівня під час навчання та відповідності сформованих компетенцій вимогам освітньо-професійної програми, а також практичного застосування їх у процесі навчання. Стан виконання вимог розглянутої системи обговорюється на засіданнях кафедр, Вченої ради та методичної комісії економічного факультету, навчально-методичної комісії зі спеціальності «Економіка» та Вченої ради університету.

Висновок: навчально-методичне забезпечення навчального процесу підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» у ДВНЗ «ХДАУ» відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації і забезпечує державну гарантію якості освітнього процесу.

7. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

Головна роль в інформаційному забезпеченні підготовки за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти належить науковій бібліотеці.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» має власну науково-навчальну бібліотеку, загальною площею 1315,5 м², у тому числі читальні зали 208 м². Книгосховища бібліотеки нараховують понад 500 тис. екземплярів видань наукової, методичної та навчальної літератури. У навчальних корпусах функціонує 7 читальних залів, у тому числі електронна читальна зала, із загальною кількістю 380 посадкових місць.

Забезпеченість навчального процесу за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» підручниками, навчальними посібниками, довідковою літературою, методичними вказівками з різних дисциплін складає 100%. Має місце обмежена кількість підручників і посібників за окремими професійно-орієнтованими дисциплінами, які видані в останні роки, тобто певна частина літератури є дещо застарілою. Однак, дефіцит підручників компенсується наявністю великої бази електронних підручників, посібників, каталогів, атласів, визначників, енциклопедій та інших видань, як державних, так і закордонних. Електронна база значно розширює можливості для самостійного вивчення багатьох дисциплін фахового спрямування.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» випикує і отримує до бібліотечного фонду низку періодичних видань, у тому числі 31, що за своїм науково-навчальним наповненням відповідають забезпеченню окремих потреб напряму підготовки та спеціальності, що акредитуються. Вони присвячені висвітленню таких питань, як загальноосвітні вимоги підготовки фахівців, сучасні проблеми розвитку аграрної сфери, економічні

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

проблеми України та Херсонської області, прикладні аспекти управління тощо.

Низка фахових видань не потребує підписки, оскільки більшість має власні сайти, на яких можна ознайомитись з підбіркою за декілька років, що значно полегшує науковий творчий пошук здобувачів вищої освіти.

Наукова бібліотека ДВНЗ «ХДАУ» інформує своїх читачів про надходження до своїх фондів традиційними засобами та за допомогою власного веб-сайту.

Викладачами кафедр створені електронні версії лекцій, завдань для лабораторних та практичних занять, самостійної і індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти, з якими вони можуть ознайомитися в бібліотеці та в системі Moodle.

Проводиться робота по наповненню читальних залів електронними конспектами лекцій, підручниками, методичними вказівками, більша частина яких є власними розробки співробітників університету.

Всі дисципліни навчального плану підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти забезпечені в достатньому обсязі навчальною та методичною літературою.

В університеті ефективно працює Центр інформаційних технологій, що забезпечує створення, технічну підтримку та постійне удосконалення електронної освітньо-наукової інформаційної мережі університету; розробку та модернізацію програмного і науково-методичного забезпечення; забезпечує вихід в інформаційний простір України і світової спільноти; здійснює технічну підтримку Intranet - Internet мережі, Web-сайту університету, а також обслуговує мультимедійні лекційні аудитори, парк персональних комп'ютерів та комп'ютерних класів.

Найважчий офіційний веб-сайт Університету, на якому розміщена основна інформація про наукову, навчальну, виховну та організаційну діяльність.

Висновок: інформаційне забезпечення освітньої-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам щодо акредитації та забезпечує якісну підготовку фахівців».

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

8. Науково-дослідна робота викладачів кафедри економіки та фінансів у організацій та участь здобувачів вищої освіти у науковій діяльності

Експертна комісія перевірила стан наукової та науково-дослідної роботи на випусковій кафедрі економіки та фінансів та констатує, що наукове забезпечення освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» знаходиться на належному рівні, що відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та державним вимогам до акредитації.

Наукова і науково-дослідна діяльність у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» організовується та здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту», положення «Про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації» (Наказ МОН України від 01.06.2006 р., № 422), Статуту ДВНЗ «ХДАУ» та інших нормативно-правових документів.

Наукова діяльність НПП кафедри економіки та фінансів спрямована на проведення фундаментальних досліджень та пошуково-прикладних і дослідних розробок у сфері економіки. За останні п'ять років науково-дослідна робота проводилась за 18-ми напрямками відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» (ДВНЗ «ХДАУ») за темами «Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку аграрного сектора економіки України» – номер державної реєстрації 01116U008826 (2017-2021 рр.) та «Розвиток економічних та фінансово-кредитних відносин і обліково-аналітичного забезпечення функціонування підприємницьких структур» – номер державної реєстрації 0116U006230 (2017-2021 рр.) .

Науково-дослідна робота кафедри виконуються з таких основних напрямів, як: розвиток аграрних формувань та аспекти облаштування сільських територій; інвестиційні та інноваційні напрями розвитку потенціалу підприємств аграрного сектору; трансформація аграрного сектору економіки України в контексті інтеграції до світового економічного простору; напрями соціально-економічного розвитку аграрного сектору економіки України; конкурентоспроможність аграрних підприємств; державна зовнішньоекономічна політика в контексті розвитку аграрного сектору України; формування конкурентоспроможності сучасних фахівців як чинник відтворення аграрного потенціалу України; удосконалення організації управлінського процесу на підприємстві на основі; соціально-економічні напрями ефективного розвитку сільських територій півдня України.

Голова комісії

Г.В. Блакіта

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Як складова наукових досліджень ДВНЗ «ХДАУ» за темою «Науково-методологічне забезпечення стратегічного управління соціально-економічним розвитком агропромислового виробництва» (номер державної реєстрації 0113U004269, 2012-2016 рр.), науково-дослідна робота містить результати оцінки стану аграрного потенціалу та конкурентоспроможності вітчизняної аграрної продукції на світовому ринку, національної продовольчої безпеки й обґрунтування стратегічних пріоритетів конкурентоспроможного розвитку аграрного сектору економіки України та його регулювання в умовах глобалізації на перспективу. У межах програми наукових досліджень НААН України №40 «Еколого-економічні засади збалансованого розвитку агропромислового виробництва, землекористування і сільських територій» (номер державної реєстрації 0111U004225, 2013-2017 рр.) НПП кафедри економіки та фінансів брали участь у здійсненні оцінки ефективності ресурсокористування, ресурсо- та енергоємності сільськогосподарського виробництва в Україні порівняно зі світовими показниками, у визначенні механізму управління процесом відтворення аграрного потенціалу півдня України.

На кафедрі економіки та фінансів діють наукові школи: «Фінансово-кредитне забезпечення розвитку аграрних підприємств», яку очолює завідувач кафедри економіки та фінансів, д.е.н., професор Танклевська Н.С. та «Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку аграрного сектора України», яку очолює д.е.н., доцент Руснак А.В. В рамках цих шкіл здійснюється керівництво науковою роботою аспірантів (за останні два роки - 9 аспірантів).

Результати наукових досліджень НПП кафедри економіки та фінансів використано у процесі підготовки нормативно-правових актів та аналітичних матеріалів: Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, при удосконаленні окремих положень законодавства щодо розвитку аграрного сектору економіки України; Міністерства аграрної політики та продовольства України при розробці програм та стратегій розвитку аграрного сектору, нормативних актів щодо вдосконалення аграрної політики в умовах інтеграції країни до світового економічного простору. Наукові результати, які мають прикладний характер, знайшли практичне застосування у діяльності Департаменту агропромислового розвитку Херсонської обласної державної адміністрації при розробці Програми науково-технологічного та інноваційного розвитку Херсонської області; Департаменту економічного розвитку та торгівлі Херсонської обласної державної адміністрації при розробці Програми соціально-економічного розвитку Херсонської області; в ряді проектів розпоряджень голови Херсонської облдержадміністрації, спрямованих на стабілізацію ринку продовольчих товарів та забезпечення продовольчої безпеки регіону. Науково-практична цінність результатів

Голова комісії

Г.В. Блакіта

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

досліджень підтверджена Всеукраїнським громадським об'єднанням "Українська аграрна конфедерація". Рекомендації щодо удосконалення іміджу та освоєння нових ринків збуту продукції в умовах міжнародної конкуренції використано в практичній діяльності провідних аграрних підприємств, таких як: ПрАТ «Чумак», ТОВ СП «НІБУЛОН», ФГ «Аделаїда», ФГ «Курінь». Викладачі кафедри економіки та фінансів приймають участь у роботі «Школи аграрного лідера», яка започаткована у ДВНЗ «ХДАУ» у 2017 році з метою розвитку людського капіталу регіону та формування аграрного бізнесу майбутнього і є сполучною ланкою між освітою, наукою та виробництвом.

Результати досліджень НПП кафедри економіки та фінансів знаходять застосування у навчальному процесі при викладанні навчальних курсів для підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» та у науково-дослідній роботі ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Основні наукові положення та результати наукових досліджень НПП кафедри економіки та фінансів за останні 5 років доповідалися й отримали схвальну оцінку на 90-ти міжнародних, 124-х всеукраїнських науково-практичних конференціях. Результати наукових досліджень НПП кафедри представлені у 426 наукових публікаціях, у тому числі в 10 монографіях, 167 статтях у наукових виданнях України, в тому числі у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз (SciVerse Scopus, EBSCO, Ulrich's Periodicals Directory) та у виданнях інших держав та наукових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз (Business DOAJ, Source Complete (EBSCO), Ulrich's and Index Copernicus, CiteFactor, CrossRef, Scholar Google WorldCat, РИНЦ), 214 тезах доповідей. На кафедрі за п'ять років зареєстровано 12 патентів та авторських свідоцтв. Загальний обсяг опублікованого матеріалу, який належить НПП кафедри економіки та фінансів становить 182,2 друк. арк.

На кафедрі, починаючи з 2013 року проводяться щорічно всеукраїнські та міжнародні конференції: Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Стратегія підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрного сектору економіки» (22 – 23 травня 2013 р.); II Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Стратегія підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрного сектору економіки» (22 – 23 квітня 2014 р.); III Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Стратегія підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрного сектору економіки» (22 травня 2015 р.); Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Організаційно-економічний механізм функціонування аграрного сектору економіки» (7-8

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

квітня 2016 р.); Міжнародна науково-практична Інтернет–конференція «Економічний потенціал аграрного сектору України: наукові підходи та практика реалізації» (7-8 квітня 2017 р.); Міжнародна науково-практична Інтернет–конференція «Імплементация стандартів Європейського Союзу в аграрній сфері економіки України» (11-12 жовтня 2017 року). Результати конференцій публікуються у вигляді збірників тез.

Крім того, у 2017 році науково-педагогічними працівниками кафедри опубліковану колективну монографію «Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку аграрного сектору економіки України» (432 с.).

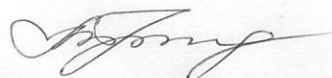
До співпраці залучаються Спілка економістів України, Інститут підвищення кваліфікації та перепідготовки ДВНЗ «ХДАУ», Департамент агропромислового розвитку Херсонської обласної державної адміністрації, Подільський державний аграрно-технічний університет, Міжнародний університет бізнесу і права, Херсонський національний технічний університет, Херсонський державний університет, Полтавська державна аграрна академія, державне підприємство «Дослідне господарство Інститут рису» НААН України.

Кафедра співпрацює з науковими та виробничими підприємствами Херсонської області: Південною державною сільськогосподарською дослідною станцією ІВПМ НААН, Агрофірмою Радгосп "Білозерський", ПАТ "Херсонський хлібокомбінат", Державною установою «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод імені академіка С.Т. Артющика», на замовлення яких проводиться дослідження ринку овочевої, баштанної, виноробної, молочної, рибної та хлібопродуктової продукції м. Херсона.

Кафедра економіки та фінансів уклала угоди з рядом підприємств аграрного профілю для виробничого стажування та проходження практик здобувачів вищої освіти. Філії кафедри створені на базі 5-ти підприємств, на яких студенти визначають фінансово-економічний стан підприємства, особливості операційної діяльності, систему економічного управління та безпосередньо беруть участь у виконанні ряду практичних робіт, результати яких використовують у своїх наукових роботах.

При кафедрі економіки та фінансів здійснюється підготовка та керівництво науковою роботою докторантів та аспірантів за напрямом 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а також 23 здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня. Динаміка за кількістю контингенту є позитивною. За останні п'ять років було захищено 6 кандидатських дисертацій та 1 докторська дисертація. Аспіранти та докторанти кафедри економіки та фінансів підтримують зв'язки з науковими центрами України (Київ, Житомир, Миколаїв, Полтава, Суми, Кам'янець-Подільський).

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Співробітники кафедри систематично підвищують свою кваліфікацію на базі науково-дослідних центрів та на сучасних підприємствах сфери агробізнесу. Науково-педагогічний персонал випускової кафедри приймає активну участь в удосконаленні і впровадженні інформаційно-консультаційного забезпечення сільгоспвиробників, наданні практичної допомоги, проведенні наукових досліджень, спрямованих на підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрного сектору України та розвиток економічних і фінансово-кредитних відносин з використанням передового досвіду.

Викладачі кафедри мають значний практичний досвід роботи, що позитивно впливає на проведення лекцій, практичних і семінарських занять, дозволяє успішно поєднувати питання теорії і практики. З метою підвищення педагогічної майстерності та поповнення практичного досвіду, викладачі, задіяні у підготовці майбутніх магістрів з економіки, підтримують ділові зв'язки з провідними науковцями економічних факультетів вузів України: Національною академією аграрних наук України, Інститутом аграрної економіки НААН, Національним університетом біоресурсів і природокористування України, Миколаївським, Житомирським, Білоцерківським аграрними університетами, Полтавською державною аграрною академією та ін..

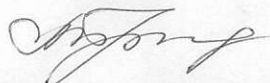
Молодим викладачам в університеті створено умови для професійного становлення і росту. Один викладач кафедри, д.е.н., доцент Руснак А.В. в 2015 році отримала іменну стипендію Херсонської обласної ради для молодих вчених та отримала перше місце за номінацією «Кращий молодий науковець».

Для виконання науково-дослідних робіт використовується як матеріально-технічна база Херсонського аграрного університету, так і бази науково-дослідних аграрних установ Херсонщини, з якими співпрацює університет, а саме: Інститутом розвитку південного землеробства, Інститутом меліорації, Інститутом рису, Південною державною сільськогосподарською дослідною станцією ІВПМ НААН та ін.

Науково-педагогічний персонал, за сприяння різних благодійних міжнародних організацій, проходить стажування за кордоном: Польща, Словаччина, Грузія, за результатами якого ініціюється впровадження у навчальний процес новітніх технологій навчання.

На випусковій кафедрі економіки та фінансів приділяється значна увага професійній підготовці здобувачів другого (магістерського) освітнього рівня шляхом залучення їх до наукової діяльності, для чого створені та функціонують три наукові гуртки «Економіст», «Фінансист», «Підприємець», за результатами досліджень проводиться щорічна Регіональна студентська науково-практична конференція та друкуються тези доповідей у збірнику

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

наукових праць «Економічна перспектива». Крайні студенти під керівництвом викладачів приймають участь у Міжнародних, Всеукраїнських та регіональних конференціях, конкурсах наукових робіт за напрямом «Економіка», «Фінанси», «Підприємництво». За останні п'ять років підготовлено до друку та опубліковано більше 200 праць за участю здобувачів вищої освіти. Із здобутків кафедри економіки та фінансів в напрямку роботи з талановитою молоддю, можна відзначити те, у 2015 р. – Тищенко І. студент 5 курсу 2 групи економічного факультету отримав диплом 1 ступеня у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напрямку «Економіка сільського господарства та АПК» за наукову роботу «Напрями підвищення економічної ефективності виробництва ріпаку на Півдні України» (науковий керівник - к. с.-г. н., доцент кафедри економіки підприємства Бойко Л.О.). У 2016 р. – у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напрямку «Економіка сільського господарства та АПК» Чехун В., студентка 4 курсу 2 групи економічного факультету отримала диплом II ступеня за наукову роботу на тему: «Обґрунтування стратегії розвитку підприємства на основі підвищення економічної ефективності виробництва продукції птахівництва» (науковий керівник роботи - к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства Бойко В.О.).

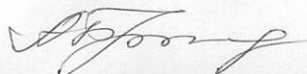
У 2017 р. у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напрямку «Економіка сільського господарства та АПК» Давидко А., студентка 5 курсу 2 групи економічного факультету отримала диплом II ступеня за наукову роботу на тему: «Синергія перспектив розвитку галузі вівчарства на Херсонщині» (науковий керівник роботи - к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства Бойко В.О.).

Висновок: стан організації наукової роботи на кафедрі економіки та фінансів за освітньою-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» сприяє підвищенню якості підготовки магістрів з економік і відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації.

9. Самоврядування здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

У ДВНЗ «ХДАУ» здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти беруть активну участь у забезпеченні якості вищої освіти та управлінні університетом, яке здійснюється, зокрема, через органи самоврядування здобувачів. Така колективна, солідарна участь розглядається керівництвом університету не просто як додаткова гарантія адекватності освітніх послуг, а

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

й як суттєвий чинник соціалізації молоді, зростання її політичної та правової культури, суспільної активності, який дозволяє здобувачам на практиці ознайомитися з функціонуванням університету (через участь у підготовці та прийнятті певних рішень у межах університету) і системою представницької демократії.

Студентське самоврядування, як самостійна громадська діяльність здобувачів вищої освіти, що реалізує функції управління вищим навчальним закладом, визнана Вченою Радою ДВНЗ «ХДАУ», здійснюється здобувачами відповідно до поставлених завдань та сприяє максимальному виявленню і реалізації творчих здібностей особистості майбутніх фахівців, формуванню їх моральних якостей та відповідальності.

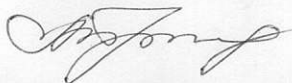
Метою Студентської ради є забезпечення виконання студентами своїх обов'язків та захисту їх прав, сприяння гармонійному розвитку особистості студента, формуванню у нього навичок майбутнього організатора, керівника.

Діяльність органів Студентської ради направлена на удосконалення навчально-виховного процесу, підвищення якості навчання, захист соціально-економічних, творчих, духовних та інших інтересів студентства, зростання соціальної активності та відповідальності у студентській молоді.

Основними завданнями органів студентського самоврядування є: забезпечення і захист прав та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема стосовно організації навчального процесу; забезпечення виконання студентами своїх обов'язків; сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності здобувачів вищої освіти; сприяння створенню відповідних умов для проживання і відпочинку здобувачів вищої освіти; сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами; організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів і молодіжними організаціями; участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами; сприяння проведенню серед здобувачів вищої освіти соціологічних досліджень; проведення роботи, спрямованої на підвищення свідомості здобувачів вищої освіти та їх вимогливості до рівня своїх знань, виховання дбайливого ставлення до майнового комплексу, патріотичне ставлення до духу і традицій вузу; безпосередня участь здобувачів вищої освіти у реалізації державної молодіжної політики.

Основні питання, які розглядає Студентська рада: внесення пропозицій щодо покращення організації навчального процесу; проведення круглих столів, науково-практичних конференцій та семінарів, участь в організації всеукраїнських предметних олімпіад для здобувачів вищої освіти, організація акцій з питань організації студентського побуту та соціальної адаптації, попередження протиправних дій та профілактики груп ризику серед студентської молоді; пошук нових шляхів організації студентського дозвілля, що відповідають вимогам часу, національним та духовним традиціям; участь,

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

організація та проведення оздоровлення здобувачів вищої освіти у міжвузівських таборах відпочинку в літній канікулярний період; організація та проведення систематичних культурно-масових заходів; участь, організація та проведення спортивно-оздоровчих заходів (олімпіади, спартакіади, спортивні змагання і т. ін.); співпраця з молодіжними організаціями самоврядування України та інші питання; забезпечення культурного й духовного розвитку особистості, виховання осіб, які навчаються в Університеті, в дусі українського патріотизму й поваги до Конституції України; висвітлення діяльності Студентської ради в студентських та університетських газетах і оголошеннях; пропаганда і сприяння вихованню в студентському середовищі патріотизму, моральності, здорового способу життя; підвищення освітньо-культурного рівня здобувачів вищої освіти.

На рівні університету студентське самоврядування регулюється:

- Статутом ДВНЗ «ХДАУ» (приймається вищим колегіальним органом громадського самоврядування – загальними зборами (конференцією) трудового колективу, включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються в університеті – за поданням Вченої ради ДВНЗ «ХДАУ»;
- положенням «Про студентське самоврядування ДВНЗ «ХДАУ»».

Висновок: у ДВНЗ «ХДАУ» приділяється велика увага питанням розвитку студентського самоврядування. Його ефективне функціонування, як організаційної структури, справляє суттєвий позитивний вплив не тільки на якість освітніх послуг і управління університетом, а й має організаційно-педагогічний ефект, коли здобувачі вищої освіти у реальному партнерстві з адміністрацією значною мірою несуть і солідарну відповідальність за те, що відбувається у навчальному закладі. Таким чином, студентське самоврядування сприяє прямій зацікавленості здобувачів вищої освіти у високій якості освітніх послуг, зростанні рейтингу та авторитету університету та спеціальності 051 «Економіки». Це позитивно впливає на академічну успішність та оптимізацію навчального процесу у ДВНЗ «ХДАУ», соціалізацію студентської молоді, виробленню у неї комунікативних, управлінських навичок, розвитку політичної культури. Використання всіх можливостей студентського самоврядування згідно з чинним законодавством забезпечить додаткові умови для зростання якості підготовки магістрів з економіки.

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

10. Якість підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка»

Підготовка здобувачів заявленої освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України.

Експертною комісією перевірено результати екзаменаційних сесій здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» і встановлено, що якісний рівень підготовки є достатнім.

За підсумками екзаменаційної сесії абсолютна успішність здобувачів вищої освіти заявленої освітньої програми склала 96,96 %. При цьому якісний показник за дисциплінами складав від 72,72 до 90,9 %, а середній бал при цьому - від 4,09 до 4,36 відповідно.

Комісія перевірила показники успішності, що наведені в акредитаційній справі та виявила об'єктивність оцінки знань здобувачів вищої освіти.

Для самоаналізу підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» було обрано три навчальні дисципліни з циклу професійної підготовки («Інноваційний розвиток підприємства», «Інтелектуальний бізнес» та «Управління проектами»).

За результатами проведення ККР були отримані наступні показники:

- абсолютна успішність – 93,93 %,
- якісна успішність – 69,70%.

Таким чином, підсумки виконання комплексних контрольних робіт акредитаційного самоаналізу з освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» у ДВНЗ «ХДАУ» свідчать про відповідність результатів освітньої діяльності університету Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації.

У процесі акредитаційної експертизи комісія провела заміри залишкових знань здобувачів вищої освіти з трьох дисциплін циклу професійної підготовки. Результати замірів свідчать про те, що абсолютна успішність становить 100,0 %, якісна успішність – 66,66%. Це відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації. Розбіжність у середньому балі в межах нормативу (табл. 3).

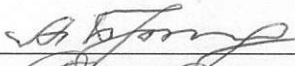

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Таблиця 3

**Порівняльна відомість результатів комплексної контрольної роботи
зі спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-професійної програми «Економіка»**

№ з/п	Назва дисципліни	Група	Самоаналіз			ККР при акредитації			Відхилення середнього балу
			Абсолютна успішність, %	Якість, %	Середній бал	Абсолютна успішність, %	Якість, %	Середній бал	
1	Інноваційний розвиток підприємства	6 к, 2 гр.	100,0	81,82	4,28	100,0	72,72	4,18	-0,1
2	Інтелектуальний бізнес	6 к, 2 гр.	90,91	63,64	4,20	100,0	63,64	4,09	-0,11
3	Управління проектами	6 к, 2 гр.	90,91	63,64	4,00	100,0	63,63	3,91	-0,09
	В середньому за циклом	-	93,93	69,70	4,16	100,0	66,66	3,82	0,34

Експерти:

Г.В. Блакита

М.Д. Балджи

Завідувач кафедри:

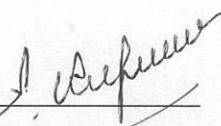

Н.С. Танклевська

«З результатами ознайомлений»

Ректор

Ю.О. Кирилов

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Навчальним планом підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» передбачено виконання курсової роботи з дисциплін «Економічне управління підприємством» та «Управління проектами». В наявності є методичні рекомендації щодо їх виконання, які містять рекомендовану тематику, основні вимоги до змісту роботи, її оформлення, порядок подання та захисту, список рекомендованої літератури та додатки.

При виконанні курсової роботи студенти продемонстрували вміння кваліфіковано користуватися науковими джерелами за темою дослідження, проводити економічний аналіз та оцінювати одержаний результат, обґрунтовувати власні висновки та пропозиції підприємствам щодо підвищення ефективності їх діяльності та впровадження проектів.

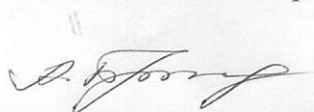
Комісія констатує, що якість курсових робіт відповідає встановленим вимогам. Розбіжність в оцінках експертів та керівника роботи у межах нормативу. За зведеними показниками результатів виконання курсових робіт здобувачами вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» абсолютна успішність становила 100 %, якісна успішність 86,36 %.

Комісія перевірила якість звітів з комплексної практики за фахом здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» щодо повноти відображення у них основних програмних питань практики, насиченості звіту інформаційним матеріалом, висновків і пропозицій.

Направлення здобувачів вищої освіти на комплексну практику за фахом оформлені наказом по університету, де визначені терміни проведення практики, підприємства, установи та організації, на базі яких проводиться практика. Аналіз перевірених експертами звітів із практик дозволив комісії зробити висновок щодо їх відповідності програмам практик та об'єктивності оцінок. Розбіжність в оцінках у межах нормативу. Зведені показники результатів виконання звітів з комплексної практики за фахом, яка проходила в період з 6 по 24 листопада 2017 р., здобувачів вищої освіти що навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» абсолютна успішність становить 100 %, середній бал 4,45.

Експертною комісією проведено аналіз комплексних кваліфікаційних робіт магістрів освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». Встановлено, що випусковою кафедрою розроблено тематику комплексних кваліфікаційних робіт магістрів та методичні рекомендації щодо їх

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

підготовки, організація підготовки комплексних кваліфікаційних робіт магістрів здійснюється відповідно до графіка освітнього процесу, затвердження тем та закріплення наукових керівників оформляється наказом по університету, виконання комплексних кваліфікаційних робіт магістрів систематично контролюється випусковою кафедрою, керівництво роботами здійснюють провідні викладачі – доктори наук, професори і кандидати наук, доценти.

Перевірка експертною комісією якості виконання та результатів захисту комплексних кваліфікаційних робіт магістрів підтвердила відповідність чинним вимогам щодо змісту та оформлення, термінів виконання, актуальності тематики, наявності наукової новизни, практичної значущості одержаних результатів та об'єктивності оцінок (табл.4).

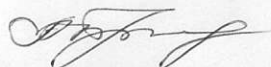
Таблиця 4

Зведені показники результатів захисту кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»

Вид роботи	Оцінка керівника			Оцінка експерта			Відхилення		
	абсол. успішність, %	якісна успішність, %	сер ед. бал	абсол. успішність, %	якісна успішність, %	сер ед. бал	абсол. успішність, %	якісна успішність, %	сер ед. бал
Кваліфікаційна робота	100	100	4,45	100	100	4,45	-	-	-

Експерти були присутні на захисті випускних кваліфікаційних робіт, перевірили зміст, структуру та відповідність методичним вимогам здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня. Кращими були відзначені захисти наступних здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти Давидко А.В. за темою: «Напрями удосконалення економічного управління оборотними активами Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Таврія» Верхньорогачицького району Херсонської області» (науковий керівник доцент Аверчева Н.О.), Панідіна В.А. за темою: «Напрями підвищення ефективності виробництва винограду в аграрних підприємствах на прикладі Фермерського (селянського) господарства «Курінь», м. Херсон» (науковий

Голова комісії

Г.В. Блакіта

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

керівник доцент Аверчева Н. О.), Чехун В.В. за темою: «Напрями підвищення економічної ефективності виробництва продукції птахівництва (на прикладі філії «Чорнобаївське» Публічного акціонерного товариства «Агрохолдинг «Авангард» Білозерського району Херсонської області)», (науковий керівник доцент Бойко Л. О.).

Отже, комісія підтверджує відповідність рівня теоретичної професійної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти вимогам освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка».

Висновок: аналіз якості успішності здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти свідчить про її відповідність державним вимогам.

11. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи щодо їх усунення

При проведенні у 2015 р. акредитації спеціальності 8.03050401 «Економіка підприємства» та перевірки результатів діяльності ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», експертна акредитаційна комісія дійшла висновку, що зміст і завдання підготовки, організація навчально-виховного процесу, кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення з підготовки магістрів з економіки підприємства відповідає встановленим державним вимогам щодо акредитації та забезпечує державну гарантію якості освіти. Водночас експертна комісія висловила ряд пропозицій керівництву ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» з питань поліпшення навчально-методичної та наукової діяльності за галуззю знань 0305 «Економіка та підприємництво» спеціальності «Економіка підприємства», які не впливають на загальне позитивне рішення:

- продовжити роботу щодо поліпшення якісного складу викладачів випускової кафедри шляхом активізації підвищення кваліфікації викладачів через докторантуру;

- запровадити внутрішню електронну мережу виконання і контролю індивідуальної та самостійної роботи студентів, що створить дієвий механізм

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

перевірки якості знань студентів, вільний доступ до результатів оцінювання знань студентів, формування їхнього рейтингу;

- продовжити вдосконалення методичного забезпечення з урахуванням реалізації компетентнісного підходу і Національної рамки кваліфікацій;

- посилити забезпечення навчального процесу ліцензійними прикладними комп'ютерними програмами, що допомагають майбутнім фахівцям здійснювати економічні розрахунки, обчислювальні та наукові роботи;

- активізувати видавницьку діяльність з підготовки власних навчальних посібників і підручників (насамперед, з грифом МОН) для забезпечення навчального процесу, а також розробку електронних підручників та інших матеріалів;

- з метою поліпшення практичних навичок економічної діяльності під час державної атестації бакалаврів рекомендувати підготовку дипломної роботи;

- у навчальному плані підготовки фахівців розширити перелік навчальних дисциплін за вибором студентів.

Комісією університету проаналізовано виявлені недоліки, пропозиції, та розроблено заходи щодо покращення діяльності університету та підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». На подолання виявлених експертною комісією недоліків у ДВНЗ «ХДАУ» спрямовано наступні заходи:

- якісний склад кафедри становить 100% та відповідає ліцензійним вимогам, щодо забезпечення навчального процесу здобувачів другого (магістерського) рівня;

- в університеті запроваджено систему управління навчанням Moodle, що забезпечення управління освітнім процесом та контроль за самостійною та індивідуальною роботою студентів;

- з метою забезпечення навчального процесу ліцензійними прикладними комп'ютерними програмами в університеті запроваджено у навчальний процес комп'ютерну програму M.E.doc з відповідним проходженням підвищення кваліфікації викладачів за даним курсом;

- розроблені методичні матеріали за дисциплінами циклу професійної підготовки, які надані до електронної бази бібліотеки університету для користування здобувачами і виконання поставлених завдань;

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

- у навчальний процес підготовки бакалаврів на 2018-2019 н.р. включено підготовку кваліфікаційної роботи бакалавра, яка сприятиме набуттю компетентностей та практичних навичок економічної діяльності;
- у навчальному плані підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня дисципліни за вибором об'єднані в цикл та їх частка складає 33,3%, що відповідає нормативу ліцензійних вимог (не менше 25%).

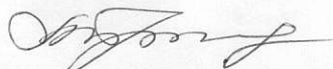
12. Загальні висновки та пропозиції

Експертна комісія розглянула подані матеріали і провела експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» установленим МОН вимогам підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». Результати аналізу відповідності показників забезпеченості ДВНЗ «ХДАУ» умовам надання освітніх послуг щодо забезпечення підготовки фахівців відповідного освітнього рівня представлені в таблиці 5 «Зведені відомості про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти. Порівняльна таблиця дотримання кадрових і технологічних умов щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» та в таблиці 6 «Порівняльна таблиця дотримання нормативних умов щодо якісних характеристик підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»».

І Аналіз акредитаційної справи та робота експертної комісії у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» дозволяє зробити наступні висновки:

- надані у розпорядження експертної комісії оригінали документів, що характеризують ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», підтверджують можливість ВНЗ забезпечити підготовку

Голова комісії

Г.В. Блакіта

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

магістрів за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»;

- організація планування та формування контингенту здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», здійснюється відповідно до чинного законодавства, без порушень;

- зміст підготовки здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», відповідає державним стандартам та вимогам до підготовки фахівців. Освітній процес організовано з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтовано на формування освіченої, гармонійно-розвиненої особистості, конкурентоспроможної на ринку праці;

- аналіз результатів державної атестації, якості практичної підготовки здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», відповідає державним вимогам;

- кадровий склад ДВНЗ «ХДАУ» та випускової кафедри відповідає нормативам для підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»;

- навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», відповідає державним вимогам;

- матеріально-технічна база ДВНЗ «ХДАУ» відповідає IV рівню акредитації і є достатньою для підготовки магістрів за заявленою освітньо-професійною програмою;

- порівняльний аналіз зрізу знань за дисциплінами циклу професійної підготовки, проведений викладачами Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» та експертами, свідчить про належний рівень підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка».

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

II Експерта комісія висловлює рекомендації керівництву Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет», які не входять до складу обов'язкових і не впливають на рішення про акредитацію, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців:

1. Активізувати роботу науково-педагогічних працівників випускової кафедри з наукових публікацій у міжнародних виданнях та виданнях, що включено до наукометричних баз даних (Scopus, Web of Scines).
2. Забезпечити викладачами кафедри видання навчальних посібників з дисциплін професійного циклу.
3. Продовжити роботу науково-педагогічних працівників щодо підготовки та захисту докторських дисертацій за фаховим спрямуванням та забезпечити виконання вимог щодо присвоєння вчених звань професора і доцента для працівників, які захистили відповідні дисертації.
4. У навчальних планах підготовки здобувачів освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» скоротити загальну кількість дисциплін (до 5-6 у семестрі) за рахунок їх агрегації та збільшення кількості кредитів, формувати блок вибіркових дисциплін за вибором студента з обов'язковим забезпеченням їх нормативної частки (не менше 25 %).
5. Для покращення технічного забезпечення провадження освітньої діяльності комісія рекомендує модернізувати комп'ютерні лабораторії, з використанням відповідних програмних продуктів при викладанні дисциплін «Інформаційні системи і технології в управлінні підприємством», «Кількісний аналіз і моделювання аграрних ризиків», «Стратегічне управління підприємством».
6. Розширити співпрацю з провідними підприємствами, організаціями та установами з метою комерціалізації наукових розробок та результатів досліджень викладачів кафедри.
7. Підвищити результативність профорієнтаційної роботи з метою збільшення кількості здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти у межах ліцензованого обсягу.
8. Активізувати роботу наукового гуртка для забезпечення участі здобувачів вищої освіти у конкурсах наукових робіт та предметних олімпіадах з орієнтацією на здобуття призових місць.
9. Забезпечити часткове оновлення матеріально-технічної бази кафедри.

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

10. Сприяти стажуванню науково-педагогічних працівників кафедри за фаховим спрямуванням у країнах ЄС.

III Експертна комісія пропонує акредитувати освітньо-професійну програму «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» з ліцензованим обсягом 50 осіб у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет».

Голова експертної комісії:

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів підприємства Київського національного торговельно-економічного університету

Блакита Ганна Владиславівна

Член експертної комісії:

доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, права та управління бізнесом Одеського національного економічного університету

Балджи Марина Дмитрівна

«З експертними висновками ознайомлений, один примірник отримав»
ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», д.е.н., доцент

Кирилов
Юрій Євгенович Кирилов

«23» лютого 2018 року

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Таблиця 5

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ
про дотримання ліцензійних умов
Порівняльна таблиця

**дотримання кадрових і технологічних умов щодо матеріально-технічного,
навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері
вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний
аграрний університет» за освітньо-професійною програмою «Економіка» другого
(магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) другий (магістерський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
<i>Кадрові вимоги</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	-
2. Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор	чотири особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук, професор та один доктор наук, доцент, два кандидати наук, доценти	+1
3. Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або	+	+	-

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

спорідненою спеціальністю			
2) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)	+	+	-
Провадження освітньої діяльності			
4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	100	+50
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	25	41,9	+16,9
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	28,9	+13,9

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	підпункти 1-16 пункту 5 приміток Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти	рівень наукової та професійної активності кожного працівника засвідчується виконанням за останні п'ять років трьох і більше умов, зазначених у пункті 5 приміток Додатку 12 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти	
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
2) з науковим ступенем та вченим званням	+	+	-
8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	-
<i>Технологічні вимоги щодо матеріально-технічного забезпечення</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	32,7	+30,3

Голова комісії

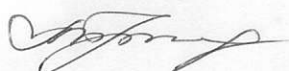

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	70	+40
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	-
2) пунктів харчування	+	+	-
3) актового чи концертного залу	+	+	-
4) спортивного залу	+	+	-
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	-
6) медичного пункту	+	+	-
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
Провадження освітньої діяльності			
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	-
<i>Технологічні вимоги щодо навчально-методичного забезпечення</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	-
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	-
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність робочої	+	+	-

Голова комісії

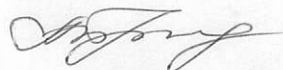
Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану			
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	-
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	-
<i>Технологічні вимоги щодо інформаційного забезпечення</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонним фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менше як п'ять найменувань	5	-
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	-
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена	+	+	-

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

<p>основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня / освітньо-наукова/ видавнича/ атестаційна(наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)</p>			
<p>4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)</p>	60	70	+10

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України
щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

Таблиця 6

**Порівняльна таблиця
дотримання нормативних умов щодо якісних характеристик підготовки
фахівців освітньо-професійної програми «Економіка» другого
(магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» у
Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний
аграрний університет»**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) другий (магістерський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативно го
1	2	3	4
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти:			
- виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	-
- підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
- чисельність НПП, які обслуговують спеціальність, займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, %	100	100	-
Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше, %:			
2.1 Рівень знань здобувачів вищої освіти з циклу загальної підготовки:	-	-	-
2.2. Рівень знань здобувачів вищої освіти з циклу практичної підготовки:			

Голова комісії

Г.В. Блакита

Висновки експертної комісії Міністерства освіти і науки України щодо підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет»

- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100,0	+ 10,0
- якісно виконані контрольні завдання (на «відмінно» і «добре»), %	50	66,66	+16,66
Організація наукової роботи:			
- наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів та результатів їх діяльності	+	+	-
- участь здобувачів вищої освіти у науковій діяльності (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь у наукових конференціях конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	-
Наявність органів студентського самоврядування	+	+	-

«23» лютого 2018 року

Голова експертної комісії:

доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри
економіки та фінансів
Київського національного
торгово-економічного
університету

Блакита Ганна Владиславівна

Член експертної комісії:

доктор економічних наук,
професор, професор кафедри
економіки, права та
управління бізнесом
Одеського національного
економічного університету

Балджи Марина Дмитрівна

*«3 експертними висновками ознайомлений,
один примірник отримав»*
ректор ДВНЗ «Херсонський державний
аграрний університет», д.е.н., доцент

Юрій Євгенович Кирилов

Голова комісії

Г.В. Блакита